

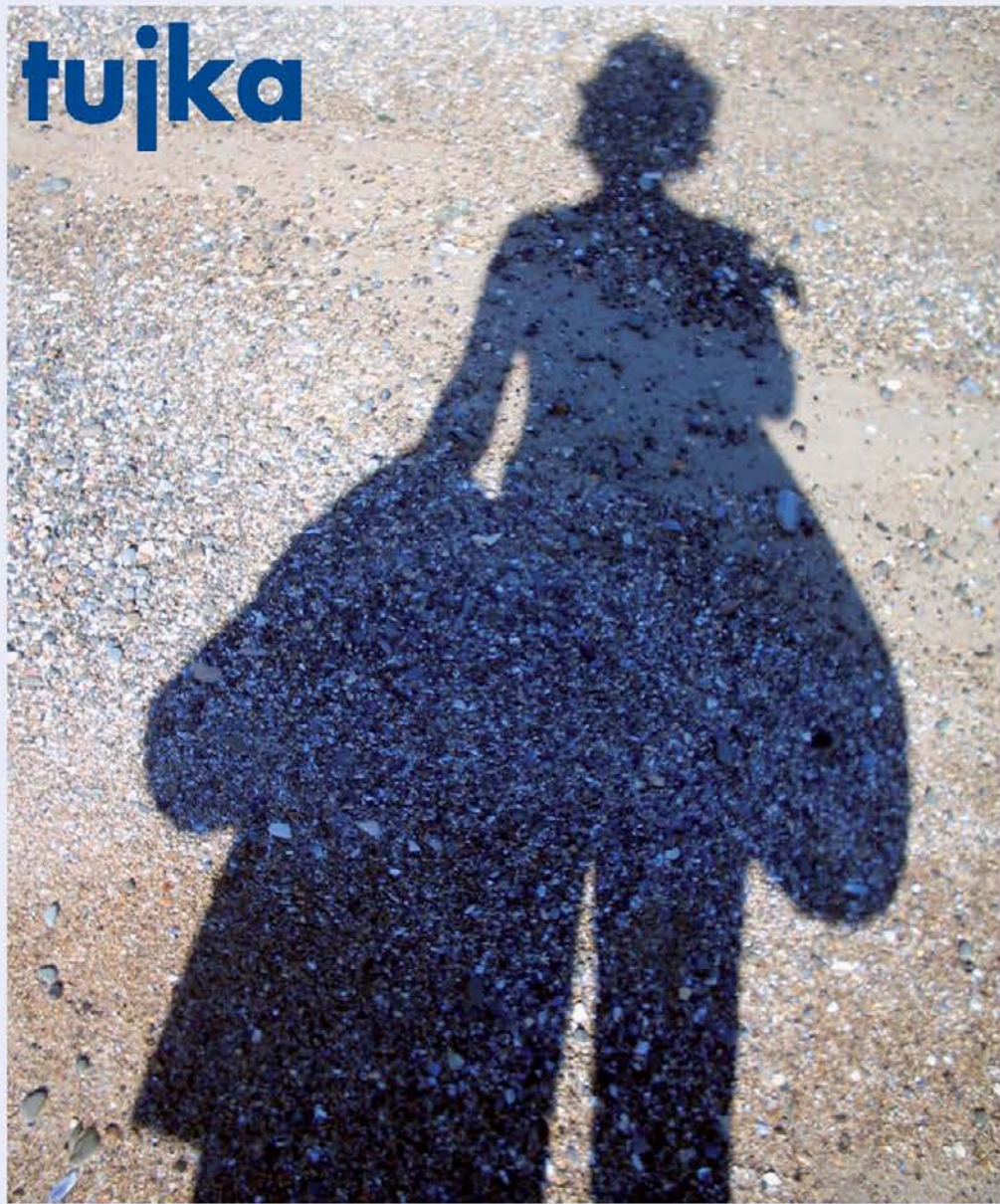
Stražar pravi: "Prišlo bo jutro, četudi je noč!" (Iz 21,12)

Ženska - sama sebi tujka

Dan žena naj bi bil tisti dan, ki povečjuje žensko, ki pove, katera je njena vloga v družbi. Pa je temu res tako? Ali ni, nasprotno, res predvsem to, da se na veliko poudarja zgolj neka interpretacija vloge ženske? Poudarja se neka sodobna miselnost, ki niti ni več toliko sodobna, po kateri bi morale ženske biti izenačene z moškimi. To je naravnost bolno, saj je v nasprotju z žensko naravo, ki žensko posebej usposablja, da v življenjskih nalogah moškega dopolnjuje in da vzgaja otroke (ne tudi mladostnikov, pubertetnikov, saj tu pride na račun oče...). Takšna miselnost ni samo nevarna, temveč je prav samomorilska, uničujoča, prav nič napredna. Kako to vemo? Samo pogledimo, kako čisto potihem, neopazno, že približno 40 let upada število rojstev. Samomorilska miselnost zahodnega človeka se kaže tudi v takšnih podatkih, ne samo v tistih številkah o dejanskih samomorih, ko gre kdo, kot pravi primorski kantavtor Mlakar: "Po štriku na drugi svet". Po naravi so ženske drugače obdarovane od moških, kar se zlasti kaže v daru, da se lahko ljubeče posvečajo ljudem - lahko trdimo, da imamo tak dar moški? Zato je treba to nalogo v družbi pripravljati z razvojem, ki je pisan na kožo ženskam in je močno različen od razvoja moških. Skozi raziskave je postalo jasno, zakaj so značilne lastnosti ženske danes še kako potrebne. Njihova zgovornost je npr. vir človekove inteligence, saj se otrokovi možgani hitreje razvijajo, kolikor bolj se mama s svojim otrokom pogovarja. Ženska je tako - zlasti zaradi svojega hormona estrogena - posebej ustvarjena za služenje - predvsem otroku, pa tudi možu. Njena ljubezen je določena že v naravi in je tista, ki je pripravljena

na žrtve. Bogu smo namreč podobni, kadar znamo ljubiti na takšen način. To je trud za uresničevanje tiste Božje podobe, ki je - po krščanski nauku - vtisnjena v nas. Uresničevanje tistega ljubezenskega plesa, ki se neprestano vrši znotraj Svete Trojice, ko nobena od oseb nič ne zadržuje zase, ampak se drugi popolnoma podarja. Tem vidikom velja v vzgoji deklet v prihodnje dati posebno težo. To seveda ne pomeni, da se jim ni treba več učiti matematike, jezika in drugih zadev, pomembnih za razumski razvoj, ker je tudi to potrebno. Vendar pa enostranska razumskost ne more biti več prevladujoče načelo v vzgoji deklet. Tega bi se po šolah morali zavedati in omogočiti program, kjer bi fantje in dekleta imeli nekaj predmetov skupnih, obenem pa tudi specifične predmete za vsakega od obeh spolov. Tako bi se lahko tudi s pomočjo šol razvili v prave, zrele ljudi, ki bi jim bila njihova moška in ženska vloga jasna. Zaenkrat je na tem področju velika zmeda. Ni res, da družinska žena in mama ni častivredna, enakovredna, potrebna, smiselna in kvalitetna družbena vloga, kakor so to zvičajno ženskam izbili iz glave. Res je, prišle so do vsega, kar imajo moški, tudi do istih boleznih zaradi stresa, skušnjav, obupovanja, jeze, načina smrti in samote v starosti. Vse to je zmanjšalo tudi duhovno raven naše družbe in zmanjšalo upanje v prihodnost. Zato je nadvse pomembno, da se zavemo, kako različna sta že od začetka oba spola in temu damo ustrezno težo na vseh področjih. Tu je naša prihodnost in tu je, ne nazadnje tudi tista prava enakost, ki jo tako radi opevamo - v različnosti.

Andrej Vončina

Splav, pravica za umor? Ceniti življenje - ta "višja matematika"

"Življenje je dar", je rekla blažena mati Terezija. Pa se vprašam, ali se je tega res zavedala samo ona?

Ona, ki je pobirala z ulice bolne in zapuščene, hranila lačne otroke, pokopavala mrtve. "Življenje je priložnost - izkoristi jo", je rekla blažena mati Terezija. Pa se vprašam, koliko je takih, ki jim je bila odvzeta priložnost izkusiti življenje, kaj šele izkoristiti ga? Pa ne zaradi volje Boga, ampak zaradi človeškega egoizma, strahu, nemoči in ne nazadnje zaradi pravice žensk. Splav ali abortus - ta tako nevšečna tema, ki vedno dvigne prah. Nevšečna zato, ker se v pogovoru o tej temi vedno najdeti dve osebi, ki imata različni mnenji. In razpravljanje z iskanjem najboljših možnih argumentov postane kmalu naporno. Kot bodoča zdravstvena delavka pa se pogosto srečujem s tovrstnimi dilemami. Če ne že z dilemami, pa s to isto temo na predavanju pediatrije ali pa kar na primerih iz prakse na kliničnih vajah ginekologije. In žal prepogosto spoznavam, da je ceniti življenje drugih že "pretežka višja matematika". In žalostno je, ko zaslišiš, slišiš, vidiš, da so se ljudje, ki bi morali najbolj ceniti življenje, ga celo reševati, podredili nekemu zakonu in lastni zakrknjeni vesti. Vsako leto je na svetu samo ilegalno splavljenih 45 milijonov otrok. Toda to je le statistika. To so nepredstavljive številke, ki nimajo ničesar opraviti z žensko, ki že deset let joka in se utaplja v bolečini in grehu zaradi svojega odpravljenega otročička. Ženske imajo v nezaželeni nosečnosti rešitev za svoj "problem". Imajo pravico do splava, ki je določen v zakonu o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok (SRS 11-77). Zakon s področja reprodukcije človeka med drugim ureja tudi umetno prekinitev nosečnosti.

Navadno ni problemov in omejitev pri komisiji, pred katero mora nosečnica, da utemelji svoje želje in zahteve, preden se splav izvede. Imajo na voljo odlične ginekologe in ustanove, kjer jih opravljajo. Poskrbljeno je za njihovo hospitalizacijo. Vse gre lepo in prav, lahko bi rekli z lahkoto. Vse dokler ne ostanejo same s svojim žalostno zapravljenim materinskim čutom, same v trpljenju. Izid je skoraj vedno tak, saj greh vedno boli in tišči. Vsaj dokler duša ne postane popolnoma mračna, zaslepljena, brezčutna. Ne želim obsojati nikogar. Vsako dejanje ima v ozadju svojo zgodbo. Vsak je za svoja dejanja odgovoren. In sodnik je samo Bog. Mislim pa, da človeška bitija zgrešimo že na začetku. Namesto da bi otrokom v šoli govorili o veseli novici življenja, življenje-največja vrednota in dar, že v razredih osnovne šole poslušajo o splavu. Seveda mora biti to predstavljeno kot nekaj normalnega in vsakdanjega. Saj konec koncev to tudi je. Žal. Vsak bi moral biti bolj hvaležen za to, da se je sploh rodil. Da so ga starši sprejeli, mu dali priložnost izkusiti življenje. Hvaležen, da ni samo eden izmed tistih 45 milijonov. Danes je vse manj otrok z Dawnovim sindromom. Pa ne zato, ker je medicina toliko napredovala in odkrila zdravilo za to kromosomsko napako. Ampak preprosto zato, ker ti otroci niso zaželeni. Današnja družba jim ne dovoli (pre) živeti. Kje so takrat njihove pravice? Kje je takrat to razpito sprejemanje drugačnosti? Bodoči starši teh otrok so s strani več let šolanji specializiranih zdravnikov takoj soočeni s tem, da bo njihovo življenje zaradi

skrbni in vzgoje takega otroka težko in obrnjeno na glavo. Socialna služba bo morala zanje dati denar. Otroci pa bodo tako ali tako slabše sprejeti od ostalih. Pa jim je zopet pod nos ponujena možnost splava. Kje je tukaj kakšna opora staršem? Za človeško stisko še nikoli ni bila rešitev slabo dejanje, greh, umor. Danes je v medicini vse manj časa, ki bi ga namenili posamezniku. Vse gre po hitrem postopku in po najlažji možni poti. So bolezni in napake, ki jih je moč ozdraviti pri otrocih, ki se še razvijajo v maternici. Mogoče je odpraviti nekatere napake celo pri zarodkih. Zakaj medicina ne posveti več časa tovrstnemu raziskovanju, napredku in zdravljenju? Pogosto nam na fakulteti prigovarjajo, da mora biti medicina vedno na strani pacienta, vedno. Čisti sarkazem! In ko besedo splav zamenjam z besedo umor, dobim

pomembno, dušo. So res mnenja, da takrat tudi sami niso bili nič in nihče, popolnoma nepomembni? Ali ni boleče biti za lastno mater in očeta nepomemben in nihče? Pa se zopet spomnim besed blažene matere Terezije: "Če mati lahko umori lastnega otroka, kaj potem meni brani, da ne umorim tebe? Splav je največji uničevalec miru". Ne zgrajamo se toliko nad vojnam, če je pa vsak dan prelite toliko krvi nedolžnih otrok, po kateri vsak dan blodimo. In tu zli duh najde pot, po kateri vnaša nemir, sovraštvo, pogubo. Hvaležna sem za ljudi, kot sta Nick Vujičić in Gianna Jessen. Fant, ki se je rodil brez rok in nog. Fant, ki je bil tolikokrat zasmehovan zaradi svoje drugačnosti. Ki se je spraševal, zakaj se je sploh rodil. Fant, ki bi ga marsikdo odpravil, ko so preiskave pred rojstvom pokazale, da bo brez udov. Kdo bi si takrat upal

Nick Vujičić in Gianna Jessen. Fant, ki se je rodil brez udov, in dekle, ki je preživelo splav. Bog nam preko njiju in njune življenjske preizkušnje kaže, kakšen velik dar je življenje. In kako zelo smo lahko srečni, kadar se naslonimo na živlega Boga.

vedno opomin, da zarodek še ni živo bitje. Zarodek ni še nič, le skupek celic. Tega se ne da umoriti. Se ljudje, ki to govorijo, res tako malo cenijo? Vsak je bil v začetku skupek celic. Živ skupek celic, ki že ima zasnove za roke, noge, možgane, pljuča, srce... In, kar je najbolj

preko njiju in njune življenjske preizkušnje nam Bog kaže smisel življenja. Mislim, da ne jaz in ne ti ne potrebujeva biti mati Terezija, da bi se zavedala, da je življenje dar. Zmoreva to novico vsaj malo ponesti v svet?

Alison Kogoj

Raziskovanje resnice o Jezusu Kristusu skozi zgodovino

Jezus iz Nazareta - mit ali zgodovinska osebnost?

V zadnjih stoletjih se je racionalistična kritika trudila dokazati, da so evangeliji, z njimi pa tudi oseba Jezusa Kristusa, samo stvaritev religioznih želja njegovih učencev. Štiri stopnje zgodovinske raziskave razkrivajo pot iskanja resnice o zgodovinskem Jezusu in pristnosti evangeljskega sporočila. Jezus Kristus se je rodil nekaj let pred našim štetjem in umrl okrog leta 30 po našem štetju. Kot izjemna oseba in umrl ter vstali Mesija je vplival na religiozno, moralno in družbeno življenje v Sredozemlju, potem pa na ves svet. Do konca visokega srednjega veka je bila vera nekaj samoumevnega, tako da neke potrebe, da bi se ukvarjali z zgodovinsko resničnostjo evangelijev in Jezusove osebe, niso čutili. Z nastopom humanizma in razsvetljenstva se je poglobilo preučevanje antičnih virov, torej tudi Svetega pisma. Eden od prvih tovrstnih raziskovalcev je bil Erazem Rotterdamski, še bolj pa je ta prizadevanja okrepilo reformacijsko gibanje, saj je želelo svoj nauk utemeljiti zgolj na pričevanju Svetega pisma (Sola scriptura).

Prvo raziskovanje

V 18. stoletju se je postavilo vprašanje Jezusove zgodovinske pristnosti in pristnosti evangelijev. V ozadju tega je bila želja, da bi se osvobodili jarma avtoritete cerkvenega nauka in izročila. Profesor vzhodnih jezikov Hermann S. Reimarus (1679-1768) je razkrival nasprotje med Jezusovim naukom in naukom apostolov. Njegovo učenje je povzel Gotthold Lessing in ločil Kristusov verski nauk od tistega, ki ga je ustvarilo krščanstvo.

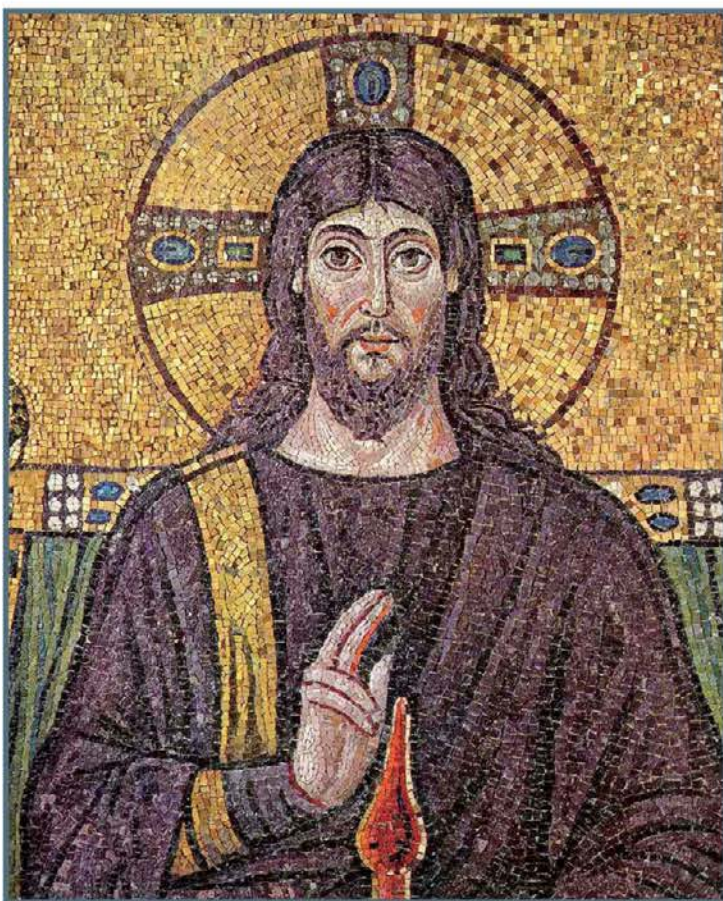
Prišlo je do delitve med Kristusom vere in Jezusom zgodovine. Ta prepada je še poglobil David F. Strauss (1808-1874), ki je trdil, kako so kristjani ustvarili iz Jezusa mit in legendo, ki bi jim služil kot ideal za svoje verovanje. Govorjenje o Kristusu kot mitu in legendi je prevzel tudi Karl Marx in razglasil religijo kot opij za ljudstvo.

Toda raziskovanja Jezusove zgodovine so šla naprej. Liberalna teologija je iskala model, ki bi presejal prepada med preteklostjo Jezusove zgodovine in sedanostjo verovanja. Osredotočili so se na Jezusovo osebo in vtis, ki ga je naredil pri ljudeh. Takšen 'človeški' Jezus naj bi bil vzor sodobnim kristjanom. Tako se je Friedrich Schleiermacher usmeril v raziskovanje Jezusovega notranjega življenja, v katerem je odsevala njegova božanskost. Tudi Theodosius Harnack (1851-1930) je predstavil Jezusa, ki je oznanjal notranjo religijo Božje in človeške ljubezni, ki se je izražala v oznanjevanju Božjega kraljestva. Veliki učenjak Albert Schweitzer se je zavedal pomanjkljivosti tovrstnih pogledov, zato je želel predstaviti Jezusa takšnega, kot je bil - odrešenik in učitelj za teden čas. Ker mu to ni uspelo, se je razočaran odpravil v misijone.

Nova pot raziskovanja

Nadaljnje iskanje se je usmerilo v preučevanje svetopisemskega oznanila. Teh avtorjev ni zanimala toliko Jezusova zgodovina, ampak Kristus, kot o njem pričujejo svetopisemski teksti. Bultmann (1884-1976) je razumel evangelij kot veliko pripoved o Kristusu in jo želel izraziti v sodobni bivanjski izkušnji. Njegovi enostranskosti so nasprotovali nekateri učenci. Cullman je poudaril, da zgodovina spada k bistvenemu jedru krščanskega oznanila. Käsemann je trdil, da je zemeljski in zgodovinski Jezus bistveno vključen v vero v vstalega Kristusa. Taylor in Dodd sta prav tako zavračala skrajne poglede Bultmanna in zagovarjala, da se je mogoče srečati z zgodovinskim Jezusom ter slišati njegovo oznanilo. Pri tem pa so vsi naštetih poudarili, da sta demitizacija in demitologizacija svetopisemskih besedil upravičeni, saj so se svetopisemski ustvarjalci posluževali podob in izrazov svojega časa in prostora, da bi z njimi izrazili globoke resnice o Jezusu in njegovem razodetju. Tudi poudarek na razlagi za aktualni čas je potreben, a to ne sme biti le neka

človeška, zato pa omejena interpretacija posameznikov. S tem se je vedno bolj krepila pot novega razmišljanja o Kristusu z vidika njegove zgodovinskeosti. Tako protestantski (Fuchs, Bornkamm, Conzelmann, Robinson...) kot katoliški (Geiselmann, Vögtl, Schürmann, Pesch, Küng...) so poudarjali, da ni dovolj samo razlaga oznanila Svetega pisma in krščanskega nauka, temveč se je treba posvetiti tudi zgodovinskemu raziskovanju osebe in dela Jezusa Kristusa, s pomočjo sodobnih zgodovinskih metod. Odkrivanje zgodovinskega Jezusa izhaja iz predhodne vere v Jezusa Kristusa, ki jo prejmemo v Cerkvii in njenem

Štiri stopnje zgodovinske raziskave razkrivajo pot iskanja resnice o zgodovinskem Jezusu in pristnosti evangeljskega sporočila.

učenju.

Tretja pot raziskovanja

Ob novih odkritjih na judovskih tleh se je rodila tretja smer raziskovanja zgodovinskega Jezusa, ki se je usmerila v Jezusove korenine v palestinskem judovstvu prvega stoletja. Iz tega je zraslo večje zaupanje v zgodovinsko zgodovinsko evangelijev in Jezusov pomen pod teološkim vidikom. Če je prej zgodovinar moral na zadeve gledati iz karseda objektivne oddaljenosti, pa se mora pri tej metodi tudi bolj poistovetiti z obravnavanim časom in okoljem. Papeški pridigar p. Cantalamessa poudarja, da so nekatere prednosti tega pristopa očitne. Jezus je postavljen v okvir hebrejskega sveta, obstaja pa nevarnost, da bi ob raziskovanju judovskega okolja izgubili izpred oči njegovo novost. Med judovstvom in krščanstvom obstaja tudi velika razlika, na katero je opozoril judovski rabin Neuser v delu *Rabin govori o Jezusom*. Vsi razlogi za odločitev se zožijo na enega samega, da je treba priznati Jezusu avtoriteto Boga.

Četrta pot raziskovanja

Z veseljem moremo spregovoriti še o četrthi pot raziskovanja Jezusove zgodovine, ki jo predstavlja zlasti sedanji papež Benedikt XVI. V uvodu v knjigo *Jezus iz Nazareta* poudarja, da je za svetopisemsko vero bistveno, da se nanaša na zgodovinsko dogajanje. Ob tem pa pokaže, kako ta metoda pušča bralca v preteklosti, ne upošteva Božjega navdihnjenja, vsako svetopisemsko knjigo pa preučuje zgolj v njenem okolju in času. Papež poudarja, kako je treba svetopisemsko dogodke brati v okviru celotnega Svetega pisma, kar je tako imenovana kanonična metoda. Veliko svetopisemskih spisov je nastalo kot ponovno branje prejšnjih zapisov. Kanonična metoda tako razkriva globlje sporočilo, ki je dozorelo v procesu zgodovine vere in v povezavi z živim občestvom. Nova metoda raziskovanja Svetega pisma lepo dopolnjuje navdušenje za raziskovanje in molitveno branje Svetega pisma med katoličani. Morda se s tem že nakazuje pot kulture in življenja, ki ga bo spodbudilo krščanstvo v bližnji prihodnosti?

Primož Krečič

Misli, ki jih je sprožil dan kulture

Okvirji "kulturnega" človeka

Kaj je kultura?

Zadnje čase razburja javnost ukinitvev, sama bi raje uporabila besedo "preselitev", kulturnega ministrstva pod okrilje znanosti, šolstva in športa. Mnogi so v javnosti naredili pravi pogrom nad to potezo, pa sem se sama zamislila in skušala ugotoviti - kaj kultura sploh je.

V prvi vrsti se spominjam svojega otroštva, ko sem poplesavala po stolu in se zmrdovala nad mizo in dobrotami, ki jih je ponujala, pa mi je stara mama dejala:

"Cempeta, prosim, lepo se ušedi in obnašaj se kulturno"! (Cempeta je bilo moje tedanje ljubkavalno ime, ki mi ga je nadela). S tem seveda ni mislila, da bom vrhunsko odpela kakšno Mozartovo *Kraljico noči*, kar mi je bilo že tedaj jasno, ampak da naj pogoltnem svojo nemirnost in nevidevnost - tudi do njene kuhe. Kultura je prvotno odnos, ki ga kažemo svetu, ta odnos pa je razširjen na veliko področje - od odnosa do našega jezika pa do obiskovanja prireditvev klasične in visoke umetnosti.

Slovenščina in njena raba

Priznam, sama nisem izjemna v slovenščini, pravzaprav moja slovnica zajema povprečno znanje Škofijske gimnazije, a se včasih začudim, kako se ta in ta mag., dr., doc. ali kar vse titule skupaj bizarno poigravajo s slovenskim jezikom. Prav, si mislim, dr. znanosti, ki je vse življenje gulil ekonomijo, pač ni slavist. A so se naše napake celo na predvolilnem letaku Pozitivne liste Slovenije v nagovoru same profesorice slovenistike in retorike, v katerem je v nekaj skromnih stavkih obljubljala dvig kakovosti rabe jezika. Te napake so obsegale dve manjkajoči vejici in napačno rabo sklonov. Nad tem sem dobila sprva zgrožen obraz, na katerem sta se minuto kasneje pojavili dve maščevalni črtici namesto oči in sem na hitro 'naklofala' zlobno pisemce o svetobolju na sedež omenjene stranke. A je od vsega najbolj šokantna splošna raba jezika. Ta, ki ga uporabljamo ljudje v stiku z drugimi ljudmi. Si mislite, da skoraj polovica uporabnikov socialnih omrežij ne zna napisati 'ne vem' in 'kdo'? Imela sem 'čas' videti sledečih nekaj stavkov: "Nevem gdo pride pa gđaj. Nebi vedla res. Upraši Boštjana"! In ta oseba ima, tako piše na njenem profilu, končano srednjo šolo. Prosim? In kako je s tako slovenščino sploh prilezla iz osnovne v srednjo šolo? Upravičeno se lahko tudi vprašam, kakšno bralno kulturo vzgaja oseba, ki ne zna napisati besedne zveze 'ne vem'. Konec koncev sta precej pogosti tudi besedi 'kdo' in 'kdaj' - uporabljata se tudi v rumenem tisku, dvomim, da obstaja kdorkoli, ki v življenju ničesar ni prebral, da bi si ne mogel teh nekaj redkih, a pomembnih pravil vtisniti v spomin. Torej je to malomarnost posameznika, naša malomarnost pa je, ker ga ne popravimo. A začeti moramo pri sebi, moramo hoteti, želeli ... in vzgajati. Sebe in druge.

Odnos in etika

Veste, da so 'kulturniki' protestno zažgali

Verjetno največja kulturna dragocenost, ki jo posedujem na knjižni polici - Cankarjevi Erotika (druga izdaja) in namerno neimenovana dediščina prababice, a z njegovim posvetilom.

godalo pred hramom slovenske kulture in z grobimi besedami izžvižgali političnega veljaka? Veste, da so mariborski navijači na rokometni tekmi pred nekaj dnevi zapeli bošnjaški ekipo: "Nož, žica, Srebrenica"! To je bistvo, ki sem ga izpostavila že na začetku - odzvanja naš odnos do sveta in sočloveka. Brez potrebe po harmoniji in brez notranjih občutkov oziroma naših zahtev po lepoti in skladnosti kulture ne moremo varovati, kaj šele vzgajati. Kultura smo mi sami, pri tem nam ne bo v pomoč nobeno ministrstvo. Že Desa Muck je javno zapisala, da od kulturnega ministrstva ni prejela ničesar, da so podpirali le svoje ljudi, ni bila pa pomembna ne kvaliteta ne sporočilo. Kultura, ki se vzgaja in izvaja, da je sebi namen in da nekako zadosti porabljenim sredstvom, ima podobno korist, kot bi bili zakurili na jasi ogenj in se umaknili na sosednjo jaso, da se tam pogrejemo. Vas še to vprašam - kako globoka je narodna zavest, če propagira na slovenskih tleh film slovenske produkcije s sloganom v tujem jeziku, ki se glasi: 'Sad ili nikad'? Skrb za domačo kulturo in jezik je v mojih rosih letih prevzela predraga stara mama. Ima mojo večno vdanost in neizmerno hvaležnost, saj je ne samo vzgajala, ampak zgledno živela za knjige in slovensko besedo vsak trenutek dneva, dokler tudi meni ni prešlo v kri slovensko izročilo. Pripovedovala mi je o Agati, Kekcu, Pestrni in o drugih slovenskih literarnih junakih, še preden sem bila zmožna brati. Govorila mi je o tem, da je beseda naroda njegovo preživetje in obstoj. Takrat še nisem razumela, kasneje so se mi obzorja razjasnila. Danes čutim!

Vse moramo vzgajati sami in smo za vso kulturo odgovorni sami, ne ministrstvo. Prebirajmo torej Cankarja, ki je že stoletje nazaj dejal, da smo Ilirci sami sebi največji šovinisti in mečemo čez plot lastni jezik - kar ponujamo ga za vbojajme in niti ne vprašamo, koliko bo kdo zanj dal. Varujmo Prešerna, ki se je s peresom ognjevitno bojeval za ohranjanje jezika in slovenske narodne zavesti, in nežno zazibajmo Trubarja, ki nas je nagovoril z 'Lubi Slovenci'. Imejmo radi svoje korenine, spoštujmo lastni narod in kulturno izročilo: z mnogo ljubezni so našo besedo gradili in ustvarjali veliki možje, na katere bi bili ponosni največji narodi - če bi jih imeli. Verjemite!

Maja Jesih

Lucio Dalla (4.3.1943 - 1.3.2012): Me lahko slišiš?

Iz česa narejeno je srce
in kakšne barve je?
Kaj ima skupnega z ljubeznijo,
kaj ima skupnega z menoj,
ki se ne skrivam niti za enim samim prstom,
in nisem niti enkrat sveče za teboj prižgal.
Ti, srce!
Kolikokrat si me ti prevaralo?
Le kakšno igro se greva jaz in ti?
Lahko me slišiš, lahko me razumeš,
lahko pozabiš na me?
Nocoj bom tudi brez tebe ostal,
ničesar mi nimaš več povedati,
kot tudi jaz tebi ne.
A potem me zjutraj zbudiš
in pomislim,
da najbrž obstaja bližnjica,
s katero bi te ob sebi zadržal.
Me razumeš?
Zanesti se moraš name,
in če se zmotim, kadar se motim, bodi z menoj.
Tako je namreč, ko sta dva prijatelja...

Posvečeno sodobni generaciji mladih, ki nimajo vizije

Proti omejitvam, za več svobode!

Spet je spet postalo aktualno vprašanje svobode govora in proste izmenjave informacij na spletu. Spet, saj se ta tema občasno sramežljivo pojavlja ob vsakem večjem posegu na področje internetnih vsebin. Samo spomnimo se, kako glasni postanemo uporabniki spleta vsakič, ko kakšna časopisna hiša uvede plačilo za spletno prebiranje člankov. Tokrat naj bi po besedah protestnikov omenjeni mednarodni sporazum pomenil grob poseg v pravico do proste izmenjave znanja in tako naj bi oviral razvoj enega največjih izumov človeštva - interneta. Kaj je res in kaj ne, je težko opredeliti, ne da bi posegli v politiko, zato se bom omejil le na hiter opis in komentar tistega, kar vidim. Boj zoper ACTO so v Sloveniji sprožili nekateri pripadniki protiglobalizacijskega gibanja 15o, ki so postavili šotore pred ljubljansko borzo in okupirali Filozofsko fakulteto. Svoje slogane in zahteve so izrazili s frazami, ki se spogledujejo s skrajno levico in komunističnimi tezami.

Če razširimo pogled na to vprašanje, vidimo, da potrebujemo več kot le protest, da lahko razumemo, kaj se trenutno dogaja. Ko govorimo o spletu, imamo pred sabo povsem novo okolje, ki, čeprav se odvija v digitalni sferi, v njem človeštvo "biva" kakor v realnem svetu. Še več, to okolje je brezmejno in nedefinirano in odzivi na kakršnokoli omejevanje sprožijo alarm najvišje stopnje. To nakazuje, da je internetni svet povsem netoleranten na pravila in kakršnokoli regulacijo. Prednost take alergije na formalizem je nedvomno zelo visoka stopnja svobode izražanja, ki omogoča vsakemu, da široki skupnosti sporoči svoje mnenje. Številne koristi (hitra izmenjava informacij, neposrednost sporočanja, nizki stroški, medmrežno povezovanje družbe itd.) trčijo ob negativne vidike, ki jih splet prinaša s seboj. Tukaj lahko izpostavimo pomanjkanje samokontrole (besedi cenzura ali samocenzura sta v moderni družbi strogo prepovedani) kot najbolj akutno in bolečo točko medmrežja. Na enakem dosegu klika imamo tako poleg odličnih nasvetov in informacij ali znanstvenih člankov tudi mladoletno pornografijo, nasilje in finančne malverzacije. Internet je to, kar smo ljudje, kar je naša družba. V tej pa se dogaja nekaj, čemer časopisi ne namenjajo kričečih naslovov na prvi strani, niti na to temo ni mednarodnih simpozijev. To je pasivnost in prava družbena apatija generacije mojih vrstnikov, ki okrog svojega 30. leta, namesto da bi aktivno vstopili v družbene strukture ter prevzeli odgovorna mesta, odhajajo na splet in tam živijo kot anonimni

odjemalci velikega brata. Dogaja se to, da je internet v manj kot dveh desetletjih spremenil generacijo ljudi do take mere, da iz aktivnih državljanov moderne družbe, ki bi morali z visoko izobrazbo nekaj dati skupnemu dobru, postajamo preplašene sence, ki kukajo v svet le še preko profilov socialnih

Boj za več svobode pa prinaša strah, da s to svobodo ne bomo vedeli kaj si pomagati.

omrežij.

V roku desetih ali dvajsetih let se bo zgodil intelektualni vakuum, ki bo zaznamoval napredek in razvoj. Kje so mladi talenti, da bi družbi povrnili elan? Kje so mladi ljudje s svežo diplomno, polno glavo fantazij in vizij, ki si upajo tvegati spremembe? Kje je glasna konfrontacija med mladimi kulturniki in umetniki? Roko na srce, česar ni zakrivil splet, je zakrivila dominantnost brezobličnega sistema, ki za prvo zaposlitev od mladega diplomanta terjaja več izkušenj kot od zrelega delavca. Govorim o mladih, ki se niso rodili s spletom in mobilnim telefonom v žepu, ampak so ga sprejeli v šolskih klopih in so generacija na prelomu, saj se stika z obema dobama: "pred internetom" in "po internetu". Generacija odraslih, ki od daleč gledajo na svet brez možnosti in čakajo na boljši jutri... Tega pa že nekaj časa ni. To je tista generacija protestnikov pred borzami, ki vedo, da so proti, vendar ne vedo točno proti čemu. Identificirajo se z relikti ideologij iz preteklosti, ki so v svoji "pogreti" obliki nekakšen družbeni in miselni kič, hkrati pa napajajo nerazmišljajočo čustveno mladino.

V tej dimenziji poteka navidezni digitalni boj sodobne mladine, ki ve, da se bo le stežka kaj spremenilo. Boj za več svobode pa prinaša strah, da s to svobodo ne bomo vedeli, kaj si pomagati. Zato jo opevamo kot srednjeveški trubadurji lepo princeso: želeli bi jo videti samo za trenutek, a hkrati vemo, da bo v tistem hipu splahnela in z njo veliki ideal. Manjka nam vizionarstvo, cilj, kam pripeljati svoje življenje, da bodo upor, svoboda in življenje imeli smisel.

Aljoša Vodopivec

O krizi in razvoju

Strah pred prihodnostjo ali čas za optimizem?

Smo pričre spremembam, ki nas vznemirjajo. Napovedujejo nam: plače in pokojnine se bodo zniževale, mnogi bodo izgubili službo, politične in gospodarske strukture se bodo spreminjale, potrebno bo zategniti pasove in se odpovedovati dosedanjim ugodnostim in načinu življenja. Sindikati napovedujejo ukrepanje. Slišijo se pozivi k revoluciji. Pri tem se je potrebno zavedati, da nismo prvi, ki nas je doletelo kaj takega. Koliko ljudi po svetu živi v revščini? So se naši predniki med 2. svetovno vojno počutili bolj varne? Ob vseh napovedih in iskanju rešitev, ki naj bi dvignile gospodarsko rast, se sprašujem: kaj je racionalno? Je vse, kar je možno, tudi pametno? Smo še človeški? Je to, kar mora biti v središču pozornosti, res le gospodarska rast, tehnološki razvoj in BDP? Je visoki BDP edini temelj naše svobode? Ali pa bi morali imeti v ognju več želez hkrati? Npr. je trgovinska izmenjava le boj za ekonomski profit ali pa je pomembno že samo dejstvo trgovanja in medčloveških odnosov s "partnerji"? Je delo res vredno le toliko, kolikor smo zanj plačani? Ali pa nam omogoča še veliko več: krepi naše osebno dostojanstvo, omogoča medosebne odnose, razvija naše možgane in mišice ter dviga našega duha? Je sredi ekonomske tekme še prostor za sodelovanje in prostovoljni dar? Mar ne pomeni individualizem ukinjanje nas samih, saj smo socialna in politična bitja? Kaj se dogaja z našo

prihodnost določeni religiji in družina zgolj ovire za večjo učinkovitost in drugorazredne zadeve? Papež Pavel VI. v okrožnici *O delu za razvoj narodov* (Populorum progressio, 1967) poudarja pomen celotnega človekovega razvoja, ki ima pred očmi tudi večno življenje. Brez te vizije je človeški napredek na tem svetu obsojen na propad, ker življenje brez Boga celotni razvoj zanika, saj ga osredotoči le na imetje. Pri tem pa človek izgubi dovtetnost za višje dobrine. Priznati si moramo: v ozadju gre za različne poglede na človeka. Lahko se vprašamo: je razvoj, ki ne pomaga celotnemu človeku in vsakemu človeku, še pravi? Razvoj ni povezan le s tehničnimi vprašanji, ampak tudi z vprašanjem smisla in končnega cilja. Nikakor ni razvoj sam po sebi nekaj slabega. Gre le za vprašanje, o kakšnem razvoju govorimo. K razvoju nas kliče sam Bog. Strah bi nas moralo biti, če za ta klic nismo hvaležni - pa ne zaradi Boga, temveč zaradi nas samih.

Kriza je lahko tudi provokacija, ki nam pomaga spremeniti pogled na celotno družbo in njene posamezne dele, kot je npr. gospodarstvo. Smo pripravljeni na ta izziv? Obstajata dve slepi ulici, v katerih se lahko izgubimo. Prva nevarnost je beg od resničnosti, beg v idealizem, ki naše želje izenači z realnostjo. Druga nevarnost pa je odpoved idealom, hrepenjenjem in željam. Vprašanje torej je: kako upoštevati naša hrepenjenja in ideale na eni strani

Brez celotnega človeškega razvoja je napredek na tem svetu obsojen na propad.

psihološko? Kaj imamo in kaj želimo imeti? So moji interesi usmerjeni le na materialne dobrine? Sem pomemben kot človek ali pa so pomembni le moji nazivi in predvsem debelina denarnice? V čem je moja svoboda? Sem svoboden le v tem, da ubogam in sem nagrajen, oziroma ne ubogam in sem kaznovan? So nacionalnost, materinščina,

ter realnost na drugi strani? Tako stališče zahteva od nas hitro prilaganje in odločanje, ustvarjalnost in dinamičnost. Kdaj smo na tako avanturo pripravljeni in zanjo sposobni? Kaj omogoča našo stabilnost in optimizem sredni sveta, ki se pred našimi očmi vidno ruši?

Bogdan Vidmar

Nekaj (ne)uporabnih internetnih povezav

Vsakdanje 'surfanje', a na toplem

Na pobudo našega urednika bi vam rad predstavil tiste internetne strani, ki se jih sam poslužujem pri svojem delu. Nekatere obiskujem dnevno, druge tedensko, spet druge pa občasno, pač odvisno od tega, kaj nudijo in kaj potrebujem. Ni niti napačna oznaka našega urednika, da pravzaprav živim v italijanskem svetu, ker je res, da največ zadev preberem v italijanščini, tudi zato, ker tam najdem veliko stvari, ki jih v Sloveniji ne najdemo. Gotovo se pozna, da smo majhni, prav takšen je tudi naš trg. Pa, da ne bo pomote, slovenščina mi je, kot materni jezik, najlepši jezik na svetu in ga imam nadvse rad; dejstvo pa je, da je dandanes jezik Cerkve pravzaprav italijanščina. Kot katoliškemu duhovniku, teologu in publicistu se mi s tem jezikom kar pošteno odpre okno v svet. Seveda pa preberem kaj tudi v angleščini, kdaj celo v španščini, čeprav redkeje. Poleg tega, da torej vsak dan pregledam elektronsko pošto in se pomudim na 'Obrazni knjigi', kot ji rad rečem (Facebook), naredim tudi nekakšen pregled tiska. Tako se ustavi na rtvslo.si, pa na delo.si, kdaj pa kdaj skočim tudi na primorske.si, ki je stran Primorskih novic, zraven še včasih pogledam stran zamejskega Primorskega dnevnika - primorski.eu. Italijanskega pregleda tiska seveda ni brez corriere.it in repubblica.it, čeprav pogosteje pregledam prvi naslov, ki je stran dnevnika 'Corriere della sera'. Ker sem

tudi športni, posebej nogometni navdušenec, pogledam tudi tovrstne strani: calciomercato.it, gazzetta.it, sportmediaset.mediaset.it in nogomania.com. Ker pa me posebej zanimajo tudi katoliški pogled na svet in dogodki v njem, se vsak dan ustavim na spletnem časopisu 'La Bussola quotidiana' - labussolaquotidiana.it, ki nosi podnaslov: "Dnevnik s katoliškim mnenjem". Tu dobim številna zanimiva mnenja, ki so včasih prav drugačna od tistih, ki jih zasledimo po drugih italijanskih medijih, tudi od mnenja uradnega dnevnika Italijanske škofovske konference (CEI), Avvenire - avvenire.it, katerega stran tudi pogosto obiščem. Moram pa pojasniti, zakaj ne obiskujem strani vatikanskega časnika 'L'Osservatore Romano' (osservatoreromano.va), ko so se mnogi pred kratkim navduševali nad recenzijo italijanske izdaje Rebulovega romana *Nokturno za Primorsko* (Notturmo sull' 'Isonzo'), ki jo je tam objavil, sicer cenjeni kardinal Gianfranco Ravasi. Tega dnevnika v Italiji namreč ne bere skorajda nihče, da ne govorimo o tem, kako skromno je število njegovih naročnikov. S tem želim povedati, da ta dnevnik pravzaprav ne vpliva na oblikovanje mnenja pri ljudeh v Italiji. Je pa za informiranje o zadevah v svetu nadvse priporočljivo obiskati stran zenit.org, ki je na voljo v kar sedmih jezikih (v angleščini, španščini, italijanščini, nemščini, francoščini, portugalski in arabščini), ki

Pri svojem 'vsakdanjem športu', kar deskanje po internetu zagotovo je, imam kar nekaj priljubljenih lokacij, ki se dotikajo sveta novic in mnenj kakor tudi športa in avdiovizualne umetnosti. Tudi sam imam dve osebni lokaciji, svoja bloga, kamor vse prav lepo vabim.

nosil podnaslov: "Svet, kot se vidi iz Rima". Za dogajanje v Aziji in na Srednjem Vzhodu pa je odlična stran asianews.it, ki je stran Papeškega inštituta za misijone na tujem. Stran je na voljo v angleščini, italijanščini in kitajščini. Človek pa potrebuje tudi malo vizualne umetnosti - stvaritve največjih svetovnih slikarjev najdete na abcgallery.com. Kar pa zadeva televizijske serije in filme, predlagam, poleg strani imdb.com, ki jo, verjamem, že tako ali tako redno obiskujete, še nekaj strani. Najprej stran allrovi.com. Stran je v angleščini, poleg recenzij filmov pa nudi tudi recenzije glasbenih albumov, v istem jeziku pa je tudi stran catholicnews.com. Včasih je to bila podstran škofovske konference ZDA, zdaj je to posebna stran. Na njej najdemo tudi recenzije filmov, ki so kvalitetne in strokovne. V italijanščini predlagam dve zanimivi strani: familycinematv.it in sentieridelcinema.it. Našel bi lahko še veliko internetnih strani, a za pokušino bo to kar dovolj. Tisto, kar napišem in objavim sam, pa dobite na blogu 'Vončotov portal' (voncio83.blogspot.com) in na 'Historia, magistra vitae' (zgodovinskiblog.blogspot.com), kjer je tudi še kaka povezava več. Prijetno raziskovanje želim!

Andrej Vončina

Nekaj možnih odgovorov

Zakaj so nekatere osebe istospolno usmerjene?

Na internetu sem našel naslednji zapis: "Če se sami obnašamo homofobno in to prenašamo na naše otroke, potem otroci iz istospolnih skupnosti lahko doživljajo peklenke muke, šikaniranja, žalitve, izključevanja s strani vrstnikov!! Kje, pri Bogu je tukaj zdrava pamet in sočutje, ki ju sicer prisegamo na vsakem koraku, pri istem Bogu, kateri je ustvaril tako ene kot druge!??? Zato sem zelo močno prepričan, da je vse, kar moramo storiti, to, da se nehamo vtikati v življenjske stile drugih, jih pustimo pri miru, izkoristimo ta dragoceni čas za to, da se ukvarjamo s svojimi problemi, ki nam jih ne manjka in KI JIH EDINO LAHKO RAZREŠUJEMO!! Ali bomo 'pedre' in lezbijke sprejeli" ali pa izključevali, se bodo ti vedno pojavljali v vsaki družbi, kot so se do sedaj. Lahko ti grozi smrt, pa očitno to dejstvo ne more zatreči tako močne narave!" Z avtorjem navedenih vrstic se povsem strinjam, da je zaničevanje človeka, ne glede na to, kakšen ta človek je, nedopustno. Homofobno obnašanje je vsekakor resen problem, prav tako šikaniranje, žaljenje in izključevanje otrok, ki živijo v istospolnih partnerskih skupnostih. Tu bi morali veliko več narediti za spoštovanje teh otrok. Kljub temu pa čutim dolžnost, da razmišljam o navedenih trditvah, s katerimi se v veliki meri ne strinjam. Ali istospolno usmerjenost res lahko tako preprosto razložimo z "Božjo voljo"? Res je, da je vsak človek tudi skrivnost. S svojo človeško pametjo temu vprašanju ne bomo prišli do dna. Kljub vsemu pa lahko ugotovljamo, da gre za več razlogov istospolne usmerjenosti.

1. Biološki razlogi: XX in XY vs. nedefinirana spolnost

a) XXY - Klitelfellerjev sindrom: majhna moda, nefunkcionalni spermiji, ženski videz,

prevladovanje ženskih hormonov.
b) XO - Tujerjev sindrom: spolni organi slabo razviti, neplodnost, majhna postava, duševna zaostalost.

c) Biološka biseksualnost: osebe z obojnimi spolnimi organi.

Takih oseb je zelo malo. Zakaj se z nekaterimi poigra "usoda"? Zakaj se nekateri otroci rodijo prizadeti? Priznam, da odgovora na to vprašanje nimam.

2. Hrana, ki vsebuje pesticide, hormone ...

Tudi v primeru, da je z našimi geni vse normalno, lahko prihaja do istospolne usmerjenosti zaradi hormonov:

a) doping, ki vsebuje testosteron. Ženske, ki prejema testosteron, dobijo moški videz.

b) Estrogeni v hrani. Ta ženski hormon moškimi onemogoča, da bi bili moški. Tu gre tudi za vprašanje človekovih pravic. Ali imam, če sem se rodil kot XY, pravico, da to tudi sem?

c) Insekticidi, ki preprečujejo razvoj jajčec, ličink ... delujejo tudi na ljudi.

č) Konzervansi. Nekateri raziskave kažejo, da jih organizem zazna kot hormone, itd. itd.

3. Kulturni razlogi

Gre za propagando o izbiri spola, ki temelji na mitu o "preseganju narave" in mitu o popolni svobodi: "Lahko si izbiram tudi spol"! Ta propaganda se - brez vednosti in dovoljenja staršev - že izvaja tudi v slovenskih osnovnih šolah preko organizacije Legebitra in Amnesty International. To gibanje uči, da smo ljudje nevtralni (spolna in-diferenca), od naših odločitev pa je odvisno, katerega spola želimo biti. Seveda imamo pravico, da spol lahko večkrat tudi menjamo. Po prepričanju teh

Nimamo vseh odgovorov. Obstajajo tudi skrivnosti in vsakega človeka je potrebno brezpogojno spoštovati.

ideologov pri vprašanju spola ne gre za biološko ali psihično danost, temveč za civilizacijsko danost. Seveda želijo vplivati tudi na zakonodajo, ki naj bi omogočala, da ima vsak človek pravico do odločitve za spol. Pri tem je zanimivo, da se izogibajo besedi "seks" in namesto nje uporabljajo besedo "gender", ki so jo našli v slovnici. Tu gre v bistvu za revolucijo, ki skuša zavreči dosedanje vizije sveta. Ker se z zgornjimi vprašanji ne ukvarjam kot strokovnjak, je moje vedenje o teh zadevah morda pomanjkljivo. Iz vseh teh ugotovitev pa lahko kljub vsemu potegnemo določene zaključke. Pripisovati "krivdo" oziroma "zasluge" za istospolno usmerjenost Bogu je neodgovorno! Če se drogiram, pobijamo, če zaužijamo strupe in konzervanse, če uničujemo naravo, če se naravi zoperstavljamo, če se gremo

revolucijo ..., za to ni odgovoren Bog, ampak mi sami. S tega vidika se mi zdi problematično trditi, da so vse istospolno usmerjene osebe take po naravi in po Božji volji. Kaj pa, če so take zaradi hrane in zaradi propagande, ki se v naši družbi neprestano izvaja? Zame so seveda to problemi, o katerih se mi zdi pošteno razpravljati. Zakaj pa se ne bi smeli "vtikati" v ta vprašanja? Kaj sploh pomeni beseda "vtikanje"? Ali je že samo razmišljanje o teh vprašanjih, ki zadevajo tudi mene, nestrpnost in homofobija? Tudi sam jem hrano, ki vsebuje etrogene, tudi so to tudi moji problemi! Zakaj rajši ne rečemo, da smo se prav vsi dolžni na kulturne in civiliziran način pogovarjati o vseh teh in se drugih vprašanjih, ki zadevajo nas vse? Kaj pa, če nas hoče kdo preko hrane, ki povzroča neplodnost, iztreti? Kaj pa, če nam kdo lansira "teorijo genderja" iz istega razloga? Bomo zakopali glavo v pesek in se sklicevali na Božjo voljo? Z vso avtoriteto si upam reči: Božja volja je, da uporabimo razum, da podjetja, katerih hrana vsebuje strupe, tožimo na sodiščih in zahtevamo visoke odškodnine, da se starši zoperstavijo pranju možganov, ki jih na njihovih otrocih, brez njihovega soglasja, izvajajo razne organizacije, četudi le-te veljajo za dobrodelne in napredne.

Kljub vsemu povedanemu se seveda zavedam, da nimamo vseh odgovorov, da obstajajo tudi skrivnosti in da je potrebno vsakega človeka brezpogojno spoštovati. Povsem se strinjam, da je potrebno razvijati "sočutje do sočloveka", ki pa nikakor ne sme biti pomilovanje. Ne strinjam se z razlikovanjem med srcem in pametjo. V človekovem srcu je zahteva po resnici, svobodi, ljubezni, dobroti, lepoti. Torej v nas ni le zahteva po nekakšnih golih čustvih, ki so zoperstavljena pameti. Ljubezen, ki je bolna (npr. pretirano zaščitništvo staršev), v bistvu ni ljubezen, ker otroka pohabi in vodi v zasvojenosti ... Tako bolna materinska ljubezen je za človeštvo škodljiva in povzroča nepopisno zlo. Če bi resnično prisluhnili svojemu srcu, svoji naravi, bi prisluhnili Bogu.

Bogdan Vidmar

Kaj naj s postom?

Po vodo v puščavo

Imamo preveč stvari. Toliko preveč, da ne vemo več, katere so pomembne in katere ne. V puščavi človek odkrije, kako zelo malo stvari res potrebuje.

Diego še nikoli ni videl morja. Njegov oče Santiago ga je zato odpeljal tja. Potovala sta na jug.

Morje je ležalo onkraj visokih sipin in čakalo. Ko sta deček in njegov oče po dolgi hoji končno prišla do peščenih vrhov, se je morje razprostiralo pred njunimi očmi. Bilo je tako neskončno in bleščeče, da je deček onemel od njegove lepote. Ko je končno zmozel spregovoriti, je drhteč jekljaje poprosil očeta: "Pomagaj mi gledati!" (E. Galeano)

Pot postaja je pot v puščavo. Skupaj z Jezusom v puščavo.

Puščava je kraj niča. Ravno zato je našemu srcu, ki živi v svetu vsega, svetu "preveča", tako tuja, pa vendar tako potrebna. Predvsem zato, ker ta naš "preveč" ni resničen, še manj koristen. Da spet odkrije resnico o svetu in sebi, se ob njej spočije in razbere bistvene cilje.

Človek jo potrebuje, da okusi tišino. Imamo preveč besed. Zdi se nam, da lahko vse in komurkoli kaj povemo. Vedno več od njih je zagrenjenih, nepremišljenih, sovražnih, napetih besed, besed, ki ranijo, pa čeprav se tega morda niti ne zavedamo. Potrebujejo tišino. Da bomo

spet slišali. Da bomo začeli poslušati, kaj govorimo in kaj poslušamo. Da bomo postali bolj pozorni. Zbrani. Občutljivi. Da bomo našli prave besede. Da bomo z vsako besedo molili. Človek potrebuje puščavo tudi zato, da občuti pomanjkanje. Navadili smo se, da imamo vse, preveč, kadarkoli in kjerkoli. Zato ničesar ne cenimo. Ni treba garati, ni se nam treba truditi. Zato tudi nimamo nikakršnega zadoščenja. Šele ko nečesa nimaš, se zaveš njegove dragocenosti. Ceniš to. Potrebujejo

pomanjkanje. Da bomo videli, da toliko stvari in darov, ki jih prejemo, da vsak dan, ki ga doživimo, ni samoumevnih. Da smo v resnici zelo revni. Da bomo začeli spet biti hvaležni. Da bomo naše prejemanje hkrati tudi zahvaljevanje. In človek potrebuje puščavo tudi zato, da odkrije bistvo. Da obdrži resnično pomembne stvari in da odvrže kramo, tisto, česar ne potrebuje, kar je v njegovem življenju odveč. Da začne razlikovati med bistvenim in nepomembnim ali vsaj med pomembnim in manj pomembnim. Imamo preveč stvari. Toliko preveč, da ne vemo več, katere so pomembne in katere ne. V puščavi človek odkrije, kako zelo malo stvari res potrebuje. Zato si jih tudi manj želi, se z njimi ne obremenjuje in se osvobodi. Ostane mu več časa za res pomembne stvari. Nauči se skromnosti. In se nauči stvari, ki jih ima preveč, deliti. Da vsako dejanje postane dajanje. To ni lahko delo. Pot v puščavo je boj z zvermi v svetu in v nas. A tudi čas, ko nam strežejo angeli. In mislim, da ni treba posebno poudariti, da imajo v svojih krožnikih same poslastice. In razgled na vso to vodo je veličasten. Tako veličasten, da si ga ne znamo niti predstavljati.

Marko Rijavec

Anonimni pričevalci 20. stoletja (3b)

Eugene Ionesco: Neumorni iskalec smisla

Nadaljujemo z velikim dramaturgom Ionescom. Vemo, kako veter ne piha vedno v isto smer. Tako tudi za tiste intelektualce, ki 'nekaj veljajo', drži, da so, s počasnim umiranjem komunizma, tudi sami zamenjali ploščo, kot rečemo. Pri tem seveda ni moderno, ni 'in' napraviti nekoliko samokritike. Dramaturg romunskega rodu je tako postal priljubljen tudi pri tisti 'radical-chic' levici, ki mu je v preteklosti tako nasprotovala. Resnici na ljubo, pa njegova misel ni tako preprosta. Ali pa je, morda, tako zelo preprosta, da se zdi nerazumljiva. Vsekakor je treba reči, kako so vsi ti Romuni, ki so na tak ali drugačen način končali v tujini (skoraj vsi v Parizu), na nek način prav zastrašujoči, saj prav vse po vrsti muči neke vrste religiozno iskanje, ki se je pri Emileu Cioranu, avtorju ostrih aforizmov, spremenilo v tok mržnje proti krščanstvu, pri Mirceu Eliadeju pa v raziskovanje vsakršnega mita ali božanstva, ki je kdajkoli napolnjevalo srce človeka. Pri Ionescu se to spremeni v obsesivno iskanje smisla, onkraj vsega absurdnega v življenju in onkraj nemoči govornice: "Nočem dati pomena besedam, temveč jim ga želim odvzeti. Želim spodkopati babilonski stolp, ki ljudem preprečuje, da bi se dvignili k Bogu." Ob vprašanju, zakaj je njegovo pisanje zgolj nizanjanje besed, je brž odgovoril: "Ne pišem zato, da bi polnil strani ali odre s političnimi, družbenimi ali seksualnimi zgodbami, ali tudi zgodbami za preprosto zabavo. Pišem, da bi odkril skriti zaklad v oceanu, ki se je izgubil tragediji zgodovine vseh in posameznega človeka hkrati." "Zame ne obstajajo mase, ne obstajajo kolektivi, v bistvu ne obstajajo niti družba sama. Obstajajo zgolj ljudje, posamezniki, vsakdo pa se mora spopasti z absurdom oz. vsaj s skrivnostjo. V tem stoletju (20. st., op. a.), ki ga pesti skušnjava kolektivizma, skušam sam pozornost preusmeriti na osamljenega človeka." In nadaljuje: "Pišem, da bi našel odgovor na edina vprašanja, ki so zares pomembna in bi morala mučiti vsakogar vsak dan in v vsako noč: Kaj je ta svet, v katerega smo

bili vrženi, ne da bi to hoteli? Zakaj nekaj obstaja in ni raje nič? In, glede na to, da nekaj je, zakaj je več zla kot dobrega? Vse drugo je le brezvezno komentiranje in izguba časa." Kot jasno pove, "ne obstaja nobena resna književnost, ki bi ne bila religiozna. Samo religija namreč išče nek smisel. Tisti, ki človeku zagotavljajo, da bo vse razumel in se rešil s svojimi lastnimi močmi, so prevaranti.

Ne obstaja nobena resna književnost, ki bi ne bila religiozna. Samo religija namreč išče nek smisel.

Prometejev ateizem je zaščitni znak današnjega časa. Tako imenovana 'socialna' književnost ni napravila nič drugega, kot da je med seboj še bolj ločila ljudi, ki so, medtem ko hodijo proti iluzornim političnim ciljem, še bolj sami kot takrat, ko hodijo brez nikogar ob sebi, vendar jih spremljajo nevidne množice angelov in svetnikov, ki jih ne nikdar zapustijo. "In še: "Pišem, da bi v sebi spet našel tistega dečka, ki me še vedno gleda z zbledele fotografije, z na široko odprtimi očmi pred čudežem življenja. Živim z nostalgijo do tistega čuda, ki je onkraj utrujenosti. Živim za neznost, ki gre preko trdosrčnosti, za radost, onkraj žalosti. Zato sem od nekdaj iskalec tistega Absolutnega, tiste možnosti odgovora, ki mu pravimo Bog. Če gledam nazaj, se mi življenje zdi neprekinjeno potovanje v odkrivanju Njega".

Andrej Vončina